

โครงการรางวัลพระปกเกล้า ด้านสำนึกพลเมือง

ที่มาและวัตถุประสงค์รางวัลพระปกเกล้า ด้านสำนึกพลเมือง

สำนึกความเป็นพลเมือง คือหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ บ้านเมืองจะเข้มแข็ง รุดหน้า และมีความสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เพียงใด ขึ้นอยู่กับ ทักษะคนดี พฤติกรรมการแสดงออก ศักยภาพ และความร่วมมือกันระหว่างรัฐและประชาชน สถาบันพระปกเกล้า เล็งเห็นความสำคัญ ของการสร้างสำนึกพลเมือง โดยจัดให้มีการศึกษาวิจัย หลักสูตรและการฝึกอบรมเพื่อสร้างสำนึกพลเมืองสู่กลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ค่านิยมอันดีและ ทักษะการมีส่วนร่วม อันจะเป็นเสมือนวัคซีนสร้างภูมิคุ้มกันที่ช่วยดึง ศักยภาพของผู้คน ยกระดับประชาชนสู่พลเมือง ผู้ที่มีสำนึกต่อส่วนรวมประเทศชาติและพร้อมที่จะ เสียสละผลประโยชน์บางประการ และมีส่วนร่วมกันปกป้องสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของ ประเทศชาติและเป็นพลังนำบ้านเมืองสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ในการนี้เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่องค์กรที่สามารถส่งเสริม/สร้างสำนึกพลเมืองให้กับ บุคลากรภายใน และกลุ่มเป้าหมาย/เครือข่ายภายนอกองค์กรผ่านการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมได้อย่าง เป็นรูปธรรม มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งประกอบด้วย การนำหลักธรรมาภิบาล มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภายในองค์กร การสร้างสำนึกพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ ความมีเหตุผล ความมี วินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และจิตสาธารณะ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและทำประโยชน์ เพื่อชุมชน สังคม ประเทศชาติ ในฐานะกำลังของบ้านเมืองจนเป็นที่ประจักษ์ สถาบันพระปกเกล้า จึงจัด ให้มี โครงการรางวัลพระปกเกล้า ด้านสำนึกพลเมือง ขึ้น เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติองค์กรที่มีคุณลักษณะ ข้างต้นให้เป็นแบบอย่างแก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรมหาชน และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นต่าง ๆ ในสังคมต่อไป

นิยาม

รางวัลพระปกเกล้าด้านสำนึกพลเมือง คือ รางวัลที่มอบให้แก่องค์กรที่ทำประโยชน์เพื่อชุมชน สังคม ประเทศชาติ ด้วยสำนึกพลเมือง ได้แก่ ความมีเหตุผล มีวินัย มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ และมีธรรมาภิบาล เป็นที่ยอมรับ

กลุ่มเป้าหมาย

หน่วยงานภาครัฐ องค์กรอิสระ องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน

คุณสมบัติ

1. องค์กรที่มีการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและเป็นที่ยอมรับของสังคม
2. องค์กรที่ทำความดี ทำประโยชน์เพื่อชุมชน สังคม ประเทศชาติ ด้วยสำนึกความเป็นพลเมืองอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ประจักษ์
3. กิจกรรม/ โครงการ ที่ดำเนินการจะต้องเป็นกิจกรรม/ โครงการเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ทำด้วยจิตสาธารณะไม่หวังผลด้านรายได้ และมีใช้กิจกรรม/ โครงการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ที่องค์กรนั้นต้องดำเนินการตามวิชาชีพ และไม่ข้องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกลุ่มทางการเมือง
4. องค์กรที่สมัครไม่เคยถูกร้องเรียนเรื่องการกระทำความผิดเกี่ยวข้อกับการทุจริต
5. องค์กรที่สมัครยอมรับเงื่อนไขของการพิจารณาโครงการ คำตัดสินของคณะกรรมการถือว่าเป็นเด็ดขาด และเป็นที่สุดในทุกกรณี

กรอบแนวคิดในการพิจารณารางวัลพระปกเกล้า ด้านสำนึกพลเมือง

รางวัลพระปกเกล้า ด้านสำนึกพลเมือง ประกอบด้วยกรอบแนวคิดใน 3 มิติ คือ มิติด้านการสร้างสำนึกพลเมือง มิติด้านธรรมาภิบาล และมิติด้านการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์

1) มิติด้านการสร้างสำนึกพลเมือง

องค์กรมีการส่งเสริม/ เสริมสร้างสำนึกพลเมืองตามคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5 ประการ ประกอบด้วย ความมีเหตุผล ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และจิตสาธารณะ ให้แก่บุคลากรในองค์กร หรือกลุ่มเป้าหมาย/เครือข่ายภายนอกองค์กรผ่านการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม

2) มิติด้านธรรมาภิบาล

องค์กรมีการนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม

3) มิติด้านการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

องค์กรมีการดำเนินโครงการที่มีความโดดเด่นด้านการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่มีการดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมาย (นอกองค์กร) สามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัญหา/ความต้องการของพื้นที่ และสามารถแก้ไขปัญหา/ความต้องการนั้นได้อย่างแท้จริง โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมายทั้งภาครัฐ

ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมเพื่อมาร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีผลสัมฤทธิ์ของโครงการเป็นที่ประจักษ์ มีความต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน

ภายใต้กรอบแนวคิดดังกล่าว ราชวัลพระปกเกล้า ด้านสำนักพลเมือง ได้กำหนดเกณฑ์ และตัวชี้วัด แบ่งเป็น 3 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 การสร้างสำนักพลเมือง (50 คะแนน)

การสร้างสำนักพลเมือง เป็นหัวใจสำคัญและรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตย คำว่า “พลเมือง” มาจาก “พละ” ที่แปลว่าพลัง กำลัง รวมกับ “เมือง” คือ ผู้ที่เป็นกำลังหรือพลังของบ้านเมือง รวมตัวกันทำเรื่องดี ๆ เพื่อบ้านเมือง ดังนั้น องค์กรหรือสังคมที่มีพลเมืองที่มีความตระหนักรู้และพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น จึงนับเป็นองค์กรหรือสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เป็นพลังกำลังสำคัญแก่ประเทศชาติต่อไป ดังนั้น การสร้างสำนักพลเมืองจึงนับเป็นอีกหนึ่งมิติที่สำคัญในการพิจารณารางวัลว่า องค์กรวิสัยทัศน์ นโยบาย ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการเสริมสร้าง “สำนักพลเมือง” ตามคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5 ประการ ประกอบด้วย ความมีเหตุผล ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และจิตสาธารณะ ให้แก่บุคลากรในองค์กรผ่านการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ได้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างไร โดยแต่ละองค์ประกอบ มีตัวชี้วัดและหลักฐานที่หน่วยงานจะต้องนำมาแสดงดังต่อไปนี้

1. ความมีเหตุผล องค์กรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรมีหลักในการตัดสินใจต่อดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจรรยา และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบรู้และรอบคอบ รวมทั้งการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างและหลากหลาย

2. ความมีวินัย องค์กรมีแบบแผน ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ และกฎระเบียบ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการช่วยให้เกิดความยุติธรรมและความเป็นระเบียบเรียบร้อยขององค์กรและสังคม

3. ความซื่อสัตย์ องค์กรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการประพฤติปฏิบัติตนที่ยึดมั่นในความจริงใจ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง ไม่โกหก ไม่หลอกลวงทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

4. ความรับผิดชอบ องค์กรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรตระหนักและเห็นถึงความสำคัญต่อหน้าที่รับผิดชอบ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของทั้งผู้บริหารและบุคลากรตามความรับผิดชอบ

5. จิตสาธารณะ องค์กรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรตระหนักรู้และให้ความสำคัญกับการทำงานด้วยจิตสาธารณะ โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ทั้งในระดับองค์กร ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ตัวชี้วัด	หลักฐาน
1.องค์กรตระหนักรู้และให้ความสำคัญกับการสร้างสำนึกพลเมือง และสังคมประชาธิปไตย	1.วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม กลยุทธ์ นโยบาย ขององค์กรที่ให้ความสำคัญกับ ความมีเหตุผล ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และจิตสาธารณะ
2.การสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องสำนึกพลเมือง (ความมีเหตุผล ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และจิตสาธารณะ)	2.ช่องทาง/ วิธีการ ในการสื่อสารและสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการสร้างสำนึกพลเมืองภายในองค์กร (ความมีเหตุผล ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และจิตสาธารณะ) ในองค์กร
3.การส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยในองค์กร ด้วยการใช้เหตุผลและข้อมูลในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ เข้าใจและยอมรับต่อความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย ให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	3. โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรมีการเคารพสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ภายในองค์กร ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย และใช้เหตุผลในการตัดสินใจต่อส่วนรวม
4.แนวทางปฏิบัติสำหรับการอยู่ร่วมกันภายในองค์กรอย่างสันติวิธี การปฏิบัติตามตามกฎ ระเบียบ และขั้นตอนอย่างมีมาตรฐานและเท่าเทียม และการส่งเสริม หรือจูงใจให้ผู้บริหารและบุคลากรประพฤติปฏิบัติภายใต้วินัยขององค์กร	4.1 ระเบียบ ขั้นตอน หรือ แนวทางการปฏิบัติงาน การให้คุณและโทษ เมื่อมีการปฏิบัติ/ละเว้นการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และขั้นตอนที่กำหนด
	4.2 โครงการ/กิจกรรมที่รณรงค์ เสริมสร้าง ยกย่อง หรือให้รางวัลผู้ที่มีการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นเลิศด้านระเบียบวินัยขององค์กร
5.การมุ่งมั่นและยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต แยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่มิชอบ ยึดถือประโยชน์ส่วนรวม และการ	5.1 ระเบียบ ขั้นตอน หรือแนวทางการปฏิบัติงาน ที่แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของผู้บริหารและบุคลากรในการดำเนินงานที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต
	5.2 โครงการ/กิจกรรมที่รณรงค์ เสริมสร้าง ยกย่อง หรือให้รางวัลผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตในองค์กร

ตัวชี้วัด	หลักฐาน
ส่งเสริมหรือยกย่องผู้บริหาร/บุคลากรที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต	
6. การตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบของตน มีสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อหน่วยงานและองค์กร และการมุ่งมั่นรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ	<p>6.1 ระเบียบ ขั้นตอน หรือแนวทางการปฏิบัติงาน ที่แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารและบุคลากรที่มีต่อตนเอง ส่วนงาน และองค์กร</p> <p>6.2 โครงการ/กิจกรรม ที่รณรงค์หรือเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อผู้บริหารและบุคลากรต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ</p>
7. แนวทางการส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรให้ความสำคัญกับการทำงานด้วยจิตสาธารณะ การมีส่วนร่วมของผู้บริหารหรือบุคลากรในการร่วมในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาขององค์กร และการมีส่วนร่วมของผู้บริหารหรือบุคลากรในการร่วมในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสาธารณะโดยดำเนินงานร่วมกับองค์กร ชุมชน สังคม และประเทศชาติเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม และการให้ความสำคัญกับบุคลากรที่มีจิตสาธารณะในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม	<p>7.1 โครงการ/ กิจกรรมที่ผู้บริหารหรือบุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในระดับองค์กร</p> <p>7.2 โครงการ/กิจกรรมที่ยกย่องหรือให้รางวัลผู้มีจิตสาธารณะในระดับองค์กร</p> <p>7.3 โครงการ/ กิจกรรมที่ผู้บริหารหรือบุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ทั้งในระดับ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ</p>
8. รางวัลหรือการยอมรับในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สร้างสำนึกพลเมืองหรือการส่งเสริมสังคมประชาธิปไตย	รางวัลหรือการยกย่องจากหน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือในด้านการสร้างสำนึกพลเมือง (ความมีเหตุผล ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อสังคมและจิตสาธารณะ) หรือการทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หรือการส่งเสริมสังคมประชาธิปไตย

หมวดที่ 2 ธรรมนูญ (20 คะแนน)

ธรรมนูญเป็นหลักการการทำงานหรือการบริหารงานที่รัฐบาลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยวิธีดำเนินการให้เกิดธรรมนูญ คือ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความโปร่งใส มีสำนึกรับผิดชอบ และสิ่งที่จะเอื้อให้เกิดการดำเนินการดังกล่าว คือ การมีกฎระเบียบและแนวปฏิบัติที่รองรับการดำเนินการ ในส่วนของภาคเอกชนยังได้นำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้ โดยเรียกว่า บริษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความโปร่งใส ความเป็นธรรม และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ในการบริหารองค์กร ดังนั้น การบริหารงานตามหลักธรรมนูญ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานองค์กร และเป็นมิติสำคัญมิติหนึ่งในการพิจารณารางวัลพระปกเกล้า ด้านสำนักพลเมือง เพื่อแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานได้มีการนำหลักธรรมนูญมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยแต่ละองค์ประกอบของหลักธรรมนูญ จะมีตัวชี้วัด หลักฐาน และเอกสารต่างๆ ที่หน่วยงานจะต้องแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ นโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ขั้นตอนแนวทางการดำเนินงาน/การปฏิบัติงาน หรือมาตรการส่งเสริม/สนับสนุนให้องค์กรสามารถบริหารงานให้บรรลุตามหลักธรรมนูญ และอาจมีผลงานอันเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม (Rule of Law) องค์กรมีการกำหนดกฎ ระเบียบ และข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติต่าง ๆ ที่มีความทันสมัย เป็นธรรม มีกรอบการปฏิบัติที่เคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในองค์กรและสังคม และมีการบังคับใช้อย่างเสมอภาค

2. หลักคุณธรรม (Virtues) องค์กรมีการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม โดยการส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรยึดถือหลักการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติงานตามมาตรฐานจรรยาบรรณ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่องค์กรและสังคม และปลอดคอร์รัปชัน

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) องค์กรมีการสร้างให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันของสมาชิกในองค์กร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความโปร่งใส มีกระบวนการตัดสินใจและขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ และเป็นที่ยอมรับต่อสังคมภายนอก

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) องค์กรมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กร หรือผู้มีส่วนได้เสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยร่วมรับรู้ แสดงความคิดเห็น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมกันพัฒนาองค์กร

5. **หลักสำนักรับผิดชอบ (Accountability)** หลักการสำคัญที่องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบ ซึ่งจะสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะและต่อผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำ

6. **หลักความคุ้มค่า (Effectiveness)** องค์กรมีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม มีการรณรงค์ให้บุคลากรในองค์กร และผู้เกี่ยวข้องตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า การสร้างสรรค์ผลิตสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพ และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	หลักฐาน
1. องค์กรยึดถือและให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม กลยุทธ์ นโยบายที่ส่งเสริมธรรมาภิบาลภายในองค์กร
2. การกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อปฏิบัติต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย เคารพสิทธิและเสรีภาพ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในองค์กรและสังคม และมีการบังคับใช้อย่างเสมอภาค	2.1 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติงาน ขององค์กรที่แสดงถึงการอยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย ความถูกต้อง ศีลธรรม จริยธรรม
	2.2 องค์กรมีการบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับอย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่มีมาตรฐานเชิงซ้อน (Double standard) และไม่ยินยอมให้มีการใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ
3. การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม และการส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีมาตรฐานตามจรรยาบรรณ และปลอดคอร์รัปชัน	2.3 องค์กรมีระบบการกำกับดูแลภายใต้คณะกรรมการ หรือหน่วยงานกำกับดูแล
	3.1 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติงาน ขององค์กรที่ส่งเสริมการดำเนินงานของบุคลากรในองค์กรด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมาตรฐานจรรยาบรรณ และค่านิยมขององค์กร
	3.2 มาตรการจูงใจ/โครงการที่ส่งเสริมและยกย่องให้ผู้บริหารและบุคลากรปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นตัวอย่างแก่บุคลากรในองค์กร/ สังคม

ตัวชี้วัด	หลักฐาน
<p>4. กลไกการทำงานขององค์กรที่มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมากับประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสีย สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียตรวจสอบความถูกต้อง</p>	4.1 รายงานผลการดำเนินงานขององค์กรต่อสาธารณะผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ
	4.2 ระบบตรวจสอบภายในหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ
	4.3 ระบบสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส หรือกำหนดมาตรการปราม การตรวจสอบการลงโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิด
	4.4 ช่องทาง/วิธีการสื่อสาร รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารกับประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งช่องทางในการร้องเรียน
<p>5. การเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรหรือผู้มีส่วนได้เสีย มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยร่วมรับรู้ แสดงความคิดเห็น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมกันพัฒนาองค์กร</p>	5.1 ช่องทางและวิธีการที่เปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรหรือผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ขององค์กร อาทิ การให้ข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น การเข้าร่วมกิจกรรมการร่วมดำเนินการ และการมอบอำนาจตัดสินใจ
	5.2 กิจกรรม/โครงการที่บุคลากรในองค์กรหรือผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร
<p>6. การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ มีสำนึกรับผิดชอบต่อสาธารณะ ผู้เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย และสังคม ใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของบุคลากรหรือองค์กร</p>	6. กิจกรรม/โครงการ ที่แสดงถึงความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม
<p>7. การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด</p>	7.1 กิจกรรม/โครงการ ที่แสดงถึงการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
	7.2 องค์กรมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
<p>8. รางวัลหรือการยอมรับในการบริหารงานด้านธรรมาภิบาล</p>	8. รางวัลหรือการรับรองมาตรฐานการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลจากหน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือ

หมวดที่ 3 โครงการที่มีความโดดเด่นด้านการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ (30 คะแนน)

การขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ใช้ในส่งเสริมค่านิยมขององค์กร เพื่อสร้างทีมและสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากร (Employee Engagement) โดยเฉพาะกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานร่วมกับองค์กรที่ใส่ใจปัญหาหรือมีค่านิยมที่ตรงกัน และยังส่งผลโดยตรงต่อภาพลักษณ์ขององค์กรด้วย กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีหลากหลายมิติทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษา สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยอาจดำเนินงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กร และชุมชน เพื่อสร้างความเติบโต ต่อเนื่อง และยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ จึงถูกนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณารางวัลพระปกเกล้า ด้านสำนักพลเมือง เพื่อแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานมีการดำเนินโครงการที่มีความโดดเด่นด้านการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง

ข้อพึงพิจารณาโครงการ/กิจกรรมที่นำเสนอ

- (1) โครงการ/กิจกรรม ต้องมีการดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดสาธารณประโยชน์ ไม่ใช่โครงการที่ดำเนินงานภายในองค์กรหรือหน่วยงานที่สมัครเข้ารับรางวัล
- (2) โครงการ/กิจกรรม สามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัญหา/ความต้องการของพื้นที่ และสามารถแก้ไขปัญหา/ความต้องการนั้นได้อย่างแท้จริง (ไม่ใช่โครงการที่มีลักษณะมอบ/บริจาคเงินหรือสิ่งของ)
- (3) โครงการ/กิจกรรม ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วม มีความพยายามสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนการทำงาน โดยระดับการสร้างการมีส่วนร่วมนั้นแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่การให้ข้อมูล (Inform) การให้คำปรึกษาหารือ (Consult) การเข้ามามีบทบาท (Involve) ระดับความร่วมมือ (Collaborate) และการเสริมพลัง (Empower) ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม
- (4) โครงการ/กิจกรรม ต้องแสดงให้เห็นถึงการสร้างภาคีเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม มาร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม
- (5) ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ/ กิจกรรม สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การเปลี่ยนแปลงในระดับตนเอง/ ครอบครัว ชุมชน อำเภอ/จังหวัด หรือในสังคมวงกว้าง
- (6) โครงการ/กิจกรรม ต้องมีความต่อเนื่องในการดำเนินงาน
- (7) โครงการ/กิจกรรม ต้องสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างความยั่งยืนที่เกิดจากประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมเอง

ขั้นตอนการพิจารณารางวัล

ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การพิจารณาใบสมัคร เอกสาร และหลักฐานขั้นต้น ขั้นที่ 2 คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ ทำการศึกษาข้อมูลในพื้นที่จริงหรือผ่านระบบออนไลน์ และขั้นที่ 3 การพิจารณาตัดสินหน่วยงานเพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การพิจารณาใบสมัคร เอกสาร และหลักฐานขั้นต้น

ภายหลังจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรอิสระ องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน สมัครเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ด้านสำนึกพลเมือง โดยกรอกใบสมัครเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า พร้อมแนบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาตามที่ได้กำหนดไว้ในใบสมัคร คณะทำงานของสถาบันพระปกเกล้าจะทำการตรวจสอบคุณสมบัติจากใบสมัครและหลักฐานที่แนบมาพร้อมกับใบสมัคร

ขั้นที่ 2 คณะกรรมการพิจารณาโครงการเด่นด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในพื้นที่จริง/ ผ่านระบบออนไลน์

คณะกรรมการฯ จะพิจารณาศึกษาข้อมูลของโครงการเด่นโดยการประเมินจริงในพื้นที่/ ผ่านระบบออนไลน์ โดยเกณฑ์ในการพิจารณาประเมินในขั้นนี้ พิจารณาจาก 1) การนำเสนอผลงานของหน่วยงานที่สะท้อนถึงการสร้างสำนึกพลเมืองผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ 2) การสอบถาม/สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับกิจกรรม/ โครงการ 3) การเยี่ยมชมกิจกรรม/โครงการจริง และโครงการนั้นก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญอย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นที่ 3 การพิจารณาตัดสินเพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า ด้านสำนึกพลเมือง

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ ทำการศึกษาข้อมูลในพื้นที่จริงหรือผ่านระบบออนไลน์แล้ว จะได้จัดให้มีการประชุมพิจารณาข้อมูลดังกล่าว และพิจารณาว่าหน่วยงานใดมีความเหมาะสมที่จะได้รับรางวัลพระปกเกล้า ด้านสำนึกพลเมือง “ระดับดีเด่น” และหน่วยงานใดที่ได้รับรางวัล “ระดับดี” และสมควรได้รับใบประกาศเกียรติของคุณสถาบันพระปกเกล้า

เกณฑ์การตัดสินรางวัล

- 1) องค์กรที่ผ่านการพิจารณาประเมินในขั้นตอนที่ 1 จะเข้าสู่การพิจารณาในขั้นที่ 2
- 2) องค์กรที่เข้ารอบการพิจารณาขั้นที่ 2 คณะกรรมการจะพิจารณาจากการนำเสนอในพื้นที่จริงหรือผ่านระบบออนไลน์ จากกิจกรรม/ โครงการที่สะท้อนผลการดำเนินงานทั้ง 3 มิติ ประกอบด้วย

การสร้างสำนึกพลเมือง ธรรมาภิบาล และการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และ นำผลการพิจารณาเข้าสู่ที่ประชุมของคณะกรรมการในขั้นที่ 3 ต่อไป

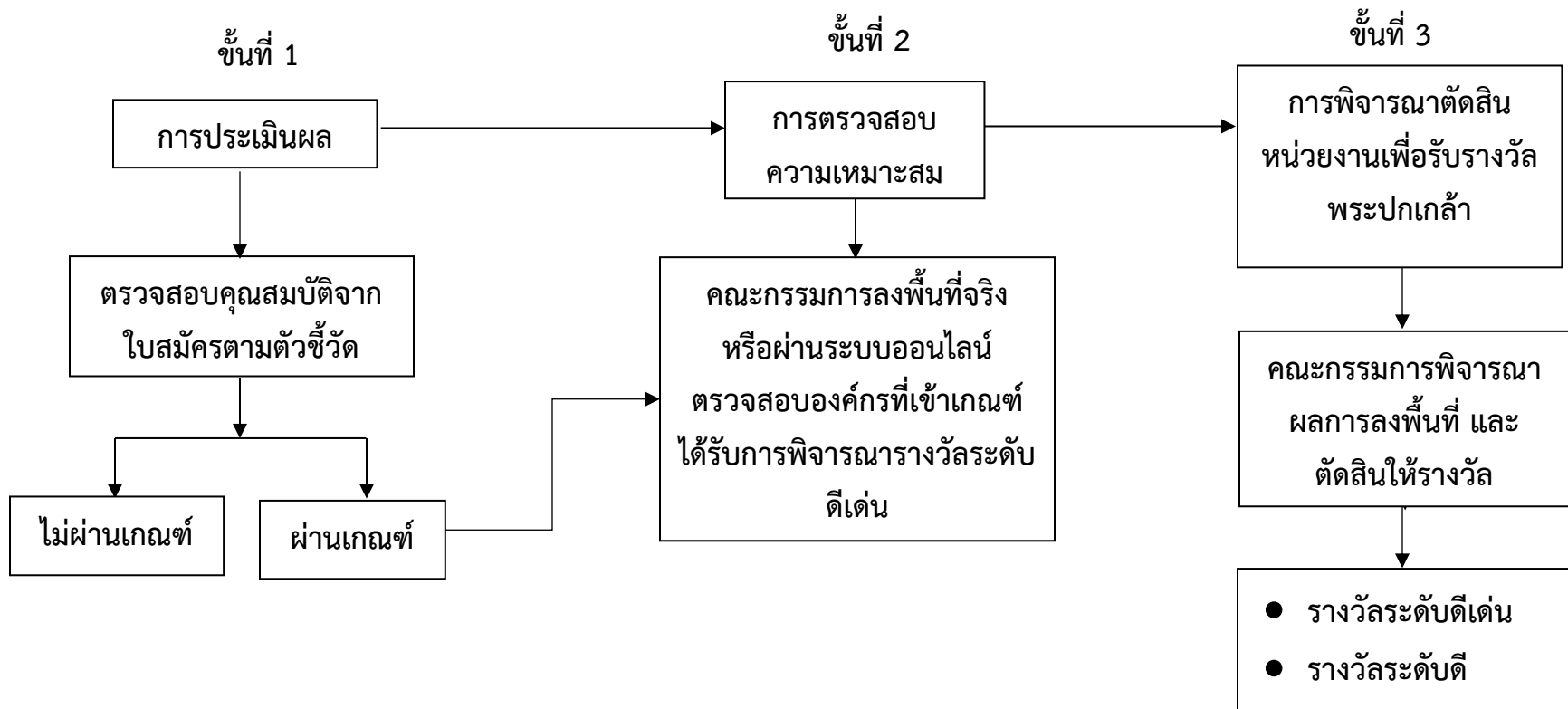
3) องค์กรที่ผ่านการพิจารณาประเมินในขั้นตอนที่ 2 จะได้รับการพิจารณา รางวัลพระปกเกล้า ด้านสำนึกพลเมือง ดังนี้

- รางวัล “ระดับดี” จะได้รับ “ใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า”
- รางวัล “ระดับดีเด่น” จะได้รับ “โล่รางวัล” และ “ใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า”

หมายเหตุ: คำตัดสินของคณะกรรมการถือว่าเป็นเด็ดขาด และเป็นที่สุดในทุกกรณี

จากกรอบขั้นตอนการประเมินผล ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเป็นแผนภูมิแสดงขั้นตอนและกระบวนการประเมินผล

ขั้นตอนและกระบวนการการประเมินผล รางวัลพระปกเกล้า ด้านสำนักพลเมือง

แผนการดำเนินงาน

แผนดำเนินการ	เดือน							หมายเหตุ
	มีค.	เมย.	พค.	มีย.	กค.	สค.	กย.	
1) พิจารณาเกณฑ์ตัวชี้วัดและปรับปรุงตัวชี้วัดแต่ละประเภทรางวัล เพื่อจัดทำแบบฟอร์มใบสมัคร	→							ภายใน 20 มี.ค. 68
2) สถาบันฯ ประชาสัมพันธ์และรับสมัครฯ พร้อมทั้งรวบรวมใบสมัคร		→	→					มี.ค 68 - 30 พ.ค. 68
3) คณะทำงานตรวจสอบเอกสารการสมัครฯ				→				ภายใน 30 มี.ย. 68
4) คณะกรรมการลงพื้นที่/ ประชุมผ่านระบบออนไลน์ ตรวจสอบความเหมาะสมของ รางวัล					→			1-25 ก.ค. 68
5) ประชุมพิจารณาตัดสินรางวัล						→		ภายใน 1 ส.ค. 68
6) ประกาศผล และจัดพิธีมอบ รางวัล						→		ภายใน 22 ส.ค. 68
7) สรุปผลการดำเนินงาน							→	ภายใน 15 ก.ย. 68

สิทธิประโยชน์ที่ผู้ได้รับรางวัลจะได้รับ

9.1 ได้รับการเชิดชูเกียรติ โดยได้รับโล่รางวัล และใบประกาศเกียรติคุณ จากเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

9.2 ได้รับการยกย่องและเผยแพร่ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์และกิจกรรม ต่าง ๆ ของสถาบันพระปกเกล้า และรัฐสภา ได้แก่ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง

ผู้ประสานงาน นางสาวสุมาลย์ ชาวนา นักฝึกอบรมชำนาญการ

โทรศัพท์ 02-1419528